

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 1: — kr.
Félévre . . . . . 5 " " "
Negyedévre . . . . . 2 " " "
Egy hónapra . . . . . 1 " " "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA.**
Főmunkatárs: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
Kiadók: **HOFFMANN és TÁRSA.**

Hirdetési díj:
Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többzárú
írások alk. szerint jutányos áron. Vezetnek fel. Bélyeg-díjmin
den külön beigátásért 20 kr.

Nyomdászkongresszus.

Megérkeztek tehát. Itt vagytok a betűnek, a tudománynak e szentelt városában, hogy meghányjatók-vessétek szakmátoknak, megélhetéseteknek nagy kérdéseit: Isten hozott benneteket Magyarország nyomdászhai!

Mondjátok s mi elhisszük, sőt megvagyunk róla győződve, hogy szívesen jöttetek ide, a magyarság szívébe, amint ti is meglehetek győződve, vagy ha talán nem voltatok, a tegnapi fogadtatás meggyőzhetett benneteket, hogy ti is szívesen látott vendégei vagytok e városnak és itt élő szaklársaitoknak!

Nagy a mi örömünk érkeztetek felett, nagy kimondhatatlanul s különösen nagy mióta itt vagytok s láttuk azt a tüzet, azt a hazafiui lelkesedést, amelyvel hódolatotok koszoruját letettétek a névtelen hősöknek emelt szobor talapzatára. Magyar munkások vagytok, a magyar nemzeti eszme munkásai, akik gondoskodtok róla, hogy szétterjedjen a hazaszeretet mindenütt, ahol csak magyar szív dobog, mindenütt, ahol csak magyar lehet az ur!

Köszöntünk benneteket e város lakossága nevében, amely szívvel lélekkel méltányolja a ti buzgalmatokat, a ti hazafiságtokat, a ti magyar gondolkozástokat!

S köszöntünk benneteket a magunk, az időszaki sajtó szellemi munkásai nevében, — akiket ti teremtettetek meg s akik viszont ma gondoskodunk arról, hogy nap-nap után alkalmat szerezhessetek rá, hogy kivívjátok magatoknak az elismerést. Író és nyomdász összevannak forrva s mint a költő mondja: «két atyafi gyermekek», közös tehát nekünk örömünk és bánatunk egyaránt, közös, mert annak kell lennie, a mai örömünk is, midőn látjuk, hogy mint tisztelte meg e nemes város ti benneteket a sajtót.

A műveltség, és haladás előharcosai voltatok ti nyomdászok, mindenha s nem is voltatok kedvesek a hatalmasok előtt, mert ti voltatok azok, a kik lehetővé tették, hogy elterjedjen az is, a mi nekik sohasem volt inyükre: a szabadság szeretete s az igazság igéi. S ebben a tekintetben mindig kivétel volt ez a nemes város, mely ma is fejedelmi bőkezűséggel lát, benneteket: itt immár 300 éve van otthona a nyomdászatnak s nyomdatulajdonos maga a város is.

Ez az oka annak, hogy oly szíves fogadtatásra találtatok: az iskolák városában itthon vannak a műveltség terjesztői mindig különösen itthon, ha oly hazafiasak azok, mint ti vagytok!

Isten hozott benneteket Magyarország nyomdászhai, legyen munkátokon a melyet itt végeztek, áldás és sike r hogy erős akaratral tovább harcolhassunk együtt a magyar nemzeti eszme szolgálatában!

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

Egy rossz leány.

Az orpheumban minden este
Föllel tánczol és dalol.
Ah mily varázs! Nines párja néki,
Csak a pokolban valahol.
Előadás után rajongva
Ünnepik őt a hódolók.
Muzsika szól, a pezsgő habzik,
Csengő aranyat ér a csók.

A társaságból őt kizárják
Moralis, kényes emberek.
Nem tudja senki, hogy titokban
Szeméből néha könny perog.
Ha tudnák is nem értenék meg.
Hej parianak lelke sincs. . .
Kerüld el őt te jól nevelt lány,
Kerüld, még rája se tekints!

Pedg van lelke és kivágyik
A világól mely bűnben él,
Holott pezsgő, forrva habzik
Vonagló kéj, vad szenvedély.
Ah ő utálja e világot
És eldobná az életet. . .
De az öreg anyja, béna öcsese . . .
Jaj! élni kell, amíg lehet

Sebestyén diák.

Felköszöntők.

— Elmondta a tegnapi nyomdászbanketen. —

Balogh Ferencz.

ev. ref. hittaár, püspökhelyettes.

I.

A debreczeni könyvnyomdászok kettős körének ünnepén vagyunk, egyike a szívnek tesz eleget, abból indul ki, jótékonyaságot gyakorol; ez az utas és beteg segélyző egyesület, másika az elmének, ennek tehetségnek fejlesztésére törekszik, ez az önképző egyesület. Az érvelni és értelmi kettős működés a legszebb ösztönben illik egymáshoz; ily egyesület negyedszázados öröm ünnepére jelennek meg az országbeli nyomdász egyesületek képviselői. A 25 éves öröm ünnepnek köszönjük ezt, és felemelkedünk az egyesről az egészre. Régebben csak a királyok mellett működtek történet írók, azok tetteit tartották fen, néha oszlopokon, néha kőlapokon, mit Babilon rossz világában a föld gyomrában. A régi világon fekete, sötét volt a láthatár, itt ott egy méceses szükkőben világolt az emberiség feletti égből szellemileg örök borulatot mutatott. — Mióta felgyűltak a láthatáron a csillagok, világos van mindenütt. Minden nyomda egy-egy csillagot képvisel. Mióta Mátyás király Budán az első nyomdát felállította, s elterült a világon

e művészet, a tyfographia, a királyi lakokból a kunyhóig elhat a lelki világosság. Ma már az egész emberiség felett, könyv és csempeka felett, csillag sereget képvisel a nyomdák sorozata, s a csillag csoportozat egyik dicső része a magyar nyomdászat által előidézett csillag rendszer. Eitetem a művelt világ összes nyomdait és hős munkásait, s ezek közt főleg a magyar könyvnyomdászok és betűöntő műhelyek itt megjelent képviselőit, küldőit, itt a nyomdászat ősi városában! Eljenek hazánk és az emberiség javára!

II

Engedjék meg, hogy még egyszer szóljak a körhöz. Hol érdemről van szó, nemcsak a halottaknál, hanem az élőknek koszorukat tűznek fel. A koszoruk hervadók, ideig-óráig tartók. A szellem világban el nem hervadó koszorukról lehet szó. Az eddigi nyilatkozatokból ítélve négy koszoru fonódott itt a nyomdász egyesületek érdemei elismerésére. Első az egyházé. E hamom mindig méltányolta a tudományt és segédeszközeit. Imé a r. kath. és a református egyház itteni képviselői, egyik a magam szerény személyében, nyújtottuk az első koszorut. A főiskola egyik tanára szintén koszorut nyújtott önöknek, és is, ki tanár is vagyok, csatlakozom hozzá s a jövő nemzedék oktatói részéről tűzzük a másik koszorut. De

A mi nyomdászainktól óhajta és lázasán várt augusztus 20-ika az ünnepek első napja szép napos idővel derült fel később még sok is volt benne a meleg napsugár, s arról tudósítónk a következőket jelentik:

A megérkezés.

E nap reggelen az érkezésekre volt tulajdonképpen, de már előtte való délután is sokan érkeztek különféle városok küldöttei. Reggel 7 órától fogva kint voltak a jubileum és a kongresszus helybeli rendezői fogadni a vendégeket és elhelyezni őket a lehető legkényelmesebben az evref főiskolának a czélra átengedett termeiben.

Az előkészületek.

A megérkezett vendégek leverve az utoprárt magukról 9 órakor a kolégiumban a kongresszus módosztatit és pontjait állapították meg. Fél tíz óra felé kezdtek gyülekezni a városháza által átengedett nagy tanács teremben, és tíz órára az összes küldöttek igazolása után a kongresszus megalakult.

A kongresszus.

A debreczeni nyomdászok ünnepélyt rendező bizottságának elnöke Heller József foglalta el ideiglenesen az elnöki széket. Üdvözölve a congressuson megjelent vendégeket és érdeklődőket. Isten áldását kéri az elvégzendő munkára.

Ezután az előleges megállapodások eredményeként felolvastatja a kongresszus vezetésére megválasztott tisztikart.

Elnök lesz: Török Ferencz, alelnökök: Majorossy M., Gabriel József, Benes Imre.

Az elnök elfoglalva székét, az ülést megnyitotta s kérte Szabó Károly jegyzőt az érkezett vendégek névsorának felolvasására.

Küldöttek névsora:

1. Arad: Molnár László. 2. Budapest: Bauer Ignátz, Bauer Imre, Durmits Imre, Gyöngyösi Sándor, Jaszai Samu, Nováczky László, Zaka Lajos, Lipp Károly. 3. Bécs: Schiegl Vilmos. 4. Debreczen: Török Ferencz, Horovitz Zsigmond, Szabó Károly. 5. Kassa: Freund Géza, Streck A. Béla, Goldmann J. Henrik. 6. Nagy-Kanizsa: Stanitz József. 7. Miskolcz: Ludvig István. 8. Pécs: Majorovits János. 9.

itt van nemes Debreczen város két képviselője, ők is kinyújtották karjaikat megkoszoruzni a műveltség egyik főtényezőjét; méltán tették azt, mert e városnak régi édes gyermeke volt a nyomda. Végre fellendült a hírlayírók köre s onnan lelkes szavakkal emeltetett fel a 4-ik koszorú. Imé az egyhangú méltatás. Legyenek e szellemi koszorú a legszebb emlékei a magyar nyomdászatnak, történetének csarnokában el nem hervadók és fenmaradók, mint dicsőségeknek tanujelű!

Beszédek.

Elmondta: Heller József a debreczeni könyvnyomdászok szakkörének elnöke.

A tegnap déli banketen.

Mélyen tisztelt Uraim!

Tisztelt Szaktársak!

Egyletünk történetének egyik fénypontját képezi ez a mai nap. De ha rövid visszajelentést vetünk hazánk legújabb történetébe, látjuk, hogy dicsőségesen uralkodó legalkotmányosabb királyunk (az egész társaság felől): I. Ferencz József Ő Felségének a magyar trónra léptével, édes magyar hazánkban egymásután keletkeztek és alapítottak társulatok, egyesületek, melyek úgy az ipar és kereskedelem fejlesztésére, mint a közjótékonyág menél sikeresebben való működésére törekedtek és törekednek ma is. Ha most jubileumi ün-

Nagyvárad: Friedmann Bernát, Lauf János, Mandel Ferencz. 10. Kolozsvár: Kiss Mihály, Schabert József. 11. Sopron: Reich Farkas. 12. Szeged: Popovits Baril. 13. Nagy-Szeben: Maurharel Henrik. 14. Temesvár: Gabriel József. 15. Pozsony: Dzmaier Károly, Hampel Mihály.

Utána felolvasták a Sopronból jött üdvözlő táviratot, a melyben a soproni szaktársak üdvözlők a debreczeni congresszus résztvevőit. Az elnök ezek után olvastatja a napirendeket.

A magyarországi könyvnyomdászok és betűöntők egylete 1897. évi augusztus hó 20., 21. és 22-én Debreczenben tartandó

ORSZÁGOS KONGRESSZUSÁNAK

napirendje:

1. A központi kerület indítványai:

a) Az ügykezelési szabályzat.

b) A választási szabályzat.

2. A debreczeni kerület indítványai:

a) Mondja ki a kongresszus, hogy az egyleti illeték további 10 évig a vidéki tagokra vonatkozólag főleg ne emeltessek.

b) Az egyleti illeték minden tagnak megfelelő módon nyugtáztassék.

3. A soproni, győri és szombathelyi szaktársak indítványai:

a) Hatalmaztassék föl az egylet központi választmányára a szükséges lépések megtételére hogy a pozsonyi egylet az országos egylethez csatlakozassék.

Utasítassék a pozsonyi egylet utassegélyszabályzatának az országos egylet utassegélyszabályai szerint való átdolgozására.

4. A pécsi kerület indítványai:

a) miként lehetne a rokkantak helyzetén javítani.

b) Utasítsa a jelen kongresszus a kerületi pénztárnokokot, hogy a segélyezésért jövő s hátralékban levő tag tartozását — főre téve minden baráti köteleket — szigoruan vonják le.

5. Netári indítványok.

A választmány.

Zaka Lajos indítványozza, hogy küldessék ki egy öt tagú bizottság mely 3 vidéki és 2 fővárosi tagból álljon. Ezen ötös bizottságot szükségesnek tartja a beadandó indít-

ványok összegezése és előkészítésére. Ezután az ötös bizottság tagjai megválasztattak.

A központi kerület indítványai után a debreczeni kerület indítványai jöttek megvitatás alá. Az első indítvány a melyet egy rendkívüli közgyűlés megbízásából Horovitz helybeli nyomdász dolgozott ki, mindjárt nagy vitákra és élénk eszmecserére adott alkalmat.

Az indítvány s következőleg szól: Mondja ki a kongresszus, hogy az egyleti illeték további 10 évig a vidéki tagokra vonatkozólag főleg ne emeltessek. A felolvasott indítvány ellen először Jászai Samu budapesti nyomdász szólalt fel, kijelenti, hogy a központi választmány azon határozott utasításával jött ide, hogy ezen indítvány ellen szavazzon s ő ha ezen utasítása nem is volna, küzdene minden erejéből az indítvány ellen.

Szépen megokolt beszédben kéri az indítvány mellőzését.

Ugyanezen értelemben szól Bauer Budapestről németül és Zaka Lajos is. — Utána Schiegl Vilmos Bécsből németül beszél a Debreczeniek indítványa ellen, amely szerinte az alapszabály ellenes. Az indítványnak napirendről levételét javasolja. Kiss Mihály a kolozsvári kerület nevében szólalt fel és mivel az egylet létezésére károsnak találja az indítványt, hozzájárul az előtte szöveget indítványához. Nagy Szeben képviselőjében Maurhardt Károly szót a javaslat ellen.

Ezután kelt fel az indítványt tevő Horovitz, hogy a sérelmesnek találta javaslatát üggyét megvédje. A lehető legjobb akarat vezette őt e javaslat készítésénél az általános rossz helyzetre való tekintetek vezette különösen a vidékek jogainak épségben tartása mert a vidék autonómiáját mindenkor féltve őrzé és a vidéki szaktársak érdekeit a központ ellenében védeni kötelességének tartja.

Szavaira Zaka Lajos válaszolt szép szavakkal fejté ki, hogy a központnak csak egy az érdeke és így az összes magyarországi nyomdászok érdeke is a közös jótét amelynek létrehozására kéri a választott működést. Felkéri Horovitzot az indítványt vissza vonására. Freund Géza kassai a debreczeniek indítványát fogadja el. Bauer G. Reich Farkas Sopron ellen szólaltak fel.

Én kérem a mindenhatót, — hogy minden üggydarab olyan elintézetést nyerjen, amely a tagokra áldásos hatással legyen!

Itt meg kell említenem, miszerint Debreczen sz. kir. város törvényhatóságához, a debreczeni nyomdászok kérvényt nyújtottak be, hogy congresszusi ünnepelyeik költségeinek fedezéséhez némi összeggel járuljon Ime itt megmutatta Debreczen sz. kir. város Törvényhatósága, hogy a munkások ügyét a közjog érdekében Magáévá tette és egyhangú lelkesedéssel 300 ft költséget szavazott meg. (Eljenzés) Itt a nyilvánosság előtt fogadja e nemes tettéért Debreczen sz. kir. város törvényhatósága, a nyomdászok nevében leghálásabb köszönetemet, (Eljenzés.)

Most pedig felkérem a kerületek képviselőit, méltóztassanak szervezkedni és megválasztani azt a tisztikart, a mely a kongresszus ügyeit vezesse! (Eljenzés.)

Tegnap délután a pályaudvaron az Ébredés dalkör fogadása alkalmából.

Kedves Szaktársak!

Nem jöttetek hozzánk idegenekhez, hiszen úgy Debreczen sz. kir. város közönsége, mint az itteni szaktársak testvéri szeretettel fogadunk benneteket. Üdvözöllek titeket úgy Debreczen sz. kir. város egyletei, mint az itteni szaktársak nevében! Jöjjetek és ünnepeljétek velünk!

Jánosy Samu Bpestről Zakának osztja nézeteit és midőn az indítvány visszavonását kéri, egyttal indítványozza a debreczeni szaktársak megnyugtására, mondja ki a kongresszus, hogy az illetékeket, míg az nem szükséges, emelni nem fogja.

Élénk eszmecsere volt a fölött, hogy a kongresszus felsőbb fórum-e mint a közgyűlés. Jászay e kérdésben szinte felszólalt és elősmerte a kongresszust a közgyűlésnél felsőbb fórumnak és az itt hozott határozatokat mindenki által respektáltak mondja ki.

Horovitz miután az indítványa értelmét Zaka és Jászay indítványai ugys biztosították, visszavonja javaslatát.

A debreczeni nyomdászok II-ik indítványát Szabó Károly jegyző értelmezte s hangsúlyozta, hogy szükséges az egyleti illetékek befizetéséről nyugta könyvet adni, ezen kérdésben érdemleges határozatot nem hoztak és az előre haladt időre való tekintettel a kongresszust a mai napon bezárták.

Fényképezés.

A város háza tágas udvarán állította a debreczeni nyomdászok egyletének tagjai Lengyel Lajos fényképező szép csoportba és fényképezte őket. Ezalatt a vendégek elszéledtek a városba, annak megtekintésére.

A bankett.

Pontban 1 órakor kezdődött az Angol királynő szépen díszített éttermében a bankett, a melyen körülbelül 100-an vettek részt.

A banketten jelen voltak Wolfkai Nándor püspök Roncsik Lajos kultúr tanácsnok és Beszler Károly árvaszei elnök a tanács képviselőiben. Balogh Ferenc püspöki helynök Dr. Gullya István és a sajtó képviselői.

A második fogásnál állott fel Heller József a debreczeni nyomdászok elnöke szép szavakban emlékezve meg a felségéről poharát reá emelve. A társaság a lendületes beszédet állva hallgatta végig, utána szép beszédet mondott Balogh Ferenc püspök helyettes (a beszédet tárcza rovatunkban olvashatók) Wolfkai Nándor szinte igen szellemes toasztot mondott. Roncsik Lajos tanácsnok a város nevében üdvözölte a kongresszus alkalmából Debreczenbe érkezett vendégeket, a zok elítésével és egészségére üritve poharát. A sajtó nevében Méző kollegánk áldozta fel magát és igen szellemes és kompakt beszédet mondva, s a sikerült közbe szólásokra sikerülten rögtönözve a nyomdászok életével végre beszédet is a végén egy nagyot — ivott. Gullya István főiskolai tanár mondott aztán szép beszédet. A menü a következő volt:

ÉTELREND

1897. augusztus 20-án.

A debreczeni könyvnyomdászok egyletének 25 éves jubileuma és a IX. országos nyomdász-kongresszus alkalmából.

Leves
Barna
Vagdálék
Vesepescenye körtve.
Szárnyas vegyesen
Befőtt
Saláta.
Tésztá
Turós csusza
Almás rétes.
Vegyes gyümölcs
Sajt.
Bakar-bor
Savanyúvíz.

A banketen a mindég jó hírű Angol királyné konyhájának most is dícséretére vált.

Délután.

A bankett végeztével újra munkához láttak a rendezők: ezúttal azonban nem tanácskozás, hanem gyülekezés volt a jelszó. Nevezetesen 3 óra 47 perczkor a budapesti személyvonattal volt érkezendő a budapesti könyvnyomdászok „Ebredés” dalköre.

A rendező-bizottság tudvalevőleg már napokkal ezelőtt felszólította a helybeli szak-egyleteket, hogy testületileg jelenjenek meg a dalkör fogadásán a vasutnál, hogy annál impozánsabb legyen. Délután 1/3 órára volt kitűzve a gyülekezés ideje a főiskola udvarára. Itt összegyűltek legnagyobb részben zászlók alatt az Iparos ifjuság, Pinczeregylet, Munkás dal-egylet és Kőműves iparos segédek szak és segélyező egyesülete.

A szépen felszaporodott közönség az utcái járókelők nagy tömegétől kísérve d. u. 3 órakor indult meg a pályaház felé, amely előtt körülbelül 3—4000-re verődött össze a tömeg. — A bejáratnál a rendet a tűzoltóság tartotta fenn, mely kordont vont az egyesületek tagjai körül.

A peronon ezalatt összegyűltek a rendező bizottság tagjai s a már megérkezett kongresszusi tagok, hogy méltóan fogadhassák a vonattal érkezendő dalos testvéreket. Hogy pedig a fogadás menél impozánsabb legyen kivonult a városi zenekar és a munkásdalárda is.

A vonat 8 percz késéssel robogott be a pályaudvarra s megérkezését a zenekar tussal üdvözölte. Midőn a vonat megállt s kiszált az „Ebredés” dalkör, egyik tagja karján a gyönyörű koszorúval, melyet a kőoroszlanra a derék egyesület munkás dalárda üdvözléül, elénekelt saját jellegét, majd a helybeli könyvnyomdászok nevében Heller József a kerületi szakegylet elnöke üdvözölte néhány szíves szóval az újonnan érkezetteket. Erre válaszul az „Ebredés” dalkör énekelte el saját jellegét s utána Gyöngyösi Sándor köszöntö meg a szíves fogadtatást.

Ezzel megindult a menet a gyönyörű időben az Emlékkert felé. Elöl a városi zenekar haladt, rögtön utána a helybeli hírlapírók mentek, ezzel is jelezve egybetartozásukat a nyomdászok hazafias munkásságával. Ezután jöttek sorban az egyletek végtelennék látszó hosszú menetben, kísérve az e deklódó közönség ezernyi meg ezernyi tömegétől.

Az emlékkertben.

Körülbelül egy óra hoztat tartott a záradok ut a vasuti pályaháztól az Emlékkertig. A derék hazafias nyomdászok legelső útja az első magyar városban a szabadságharc portadó hőseinek, a debreczeni csatában elesett dicső honvédeknek emlékére emelt haldokló oroszánt jelképező szoborhoz vezetett.

A kertben gyorsan elhelyezkedett a közönség. A szobor talapzatánál az „Ebredés” dalkör, a munkás dalárda, a nyomdászok és a többi egyesületek, valamint a hírlapírók foglaltak helyet s a nagyközönség megtöltötte a kert minden zugát. Érdekes jelenet volt, hogy tegnapra éppen a csillagig jutott a nagytemplom keleti tornyának alványozása s néhány ember a toronygömbök körül állva nézte végig a menetet s mikor az Emlékkertben elhelyezkedett, átjöttek a másis oldalra s az ott lefolyt ünnepélynek is magas tanúi valának.

A mint a közönség elhelyezkedett s a zaj lecsendesült, az „Ebredés” dalkör a Szózatot énekelte el igazi bravuerral s utána karnagyok Gondócs N. nyomdász tartalmas szép emlékbeszédet mondott, melynek folyamán letette a dalkör remek vérvörös imitált levelekből fonott s gyönyörű nemzeti színű szalaggal díszített koszorúját a szobor talapzatára. A beszéd végeztével a dalkör a Hymnust énekelte el a közönség nagy tetszése között s Heller József a rendezőbizottság elnöke az ünnepély befejezettnek nyilváníttotta, mire a közönség teljes rendben eloszlott.

Az emlékkerti ünnepély után a rendezőbizottság a szemben fekvő főiskolába vezette a dalkör tagjait, hogy kijelölje kinek-kinek itteni szállását. A kapuban Sós Lajos háznagy üdvözölte szép beszéddel a vendégeket.

A ha'almas épület méltó tálmalatra ragadta az érkezett vendégeket, hogy ezt aztán a legmelegebb rokonszeny váltása fel annak a fentartói iránt, akik ime a művelődés kincses bányáinak munkásai előtt megnyitották kapuit

s a vendégeiül látjuk itt tartózkodásuk idejére a tudomány csarnokainak.

A vacsora.

Este 7 órára társasvacsorára gyűltek össze a kongresszus tagjai s a helybeli nyomdászok a Debreczen sörcsarnokban, hol a kongresszisták és az „Ebredés” dalkör tagjai a helybeli egylet vendégei lehettek a a nemes város bőkezűsége folytán, mely Kiss Béla zenéje mellett a legjobb hangulatban a késő éjjeli órákig tartott.

TARKA-ÉLET.

A Dunába. *)

Lent árad a hullám
Köpartja között...
Meggyógyul-e szived?
Bármint kotózod?

Lépcsőkön a vízhez
Lépked szaporán
S eldobja kalapját
Két szőke leány.

Két rózsaszírom csak,
Két szalmakalap.
Meggyógyul-e szived?...
Fut s halgat a hab.

Sebestyén diák.

Békeegyesület megalakulása.

A fővárosi békeegyesület elnökségéhez ma minap a következő távirat érkezett:

— „Kis-Bihari békeegyesület alakulóban. Kérünk küldeni szervező tagot.”

A fővárosi békeegyesület lelkes táviratban válaszolta:

— „Üdv! Hurráh! Szervezőtag holnap utnak indul!”

Kis-Biharon természetesen óriási feltűnést és örömet okozott a hír. Végre tehát megalakulhat az a derék egyesület, mely, mint annyi pohár köszöntőben elmondták, Kis-Bihar intelligenciájának régóta tápiált vigyát képezte.

A szervezőtag méltó fogadtatására minden előkészület megtörtént.

A fogadó bizottság megalakult és permanenciába helyezkedett. Korelnök nyitotta meg a fogadó-bizottság előkészítő ülését és első sorban is az elnök választását tűzto napirendre.

A tagok két részre oszoltak. Egyik rész X. urat akarta, a másik Y. urat. A vége a lett, hogy X. ur főembere legazemberezte az Y.

*) Egyik fővárosi lap tegnapi száma a következő sorokat közli:

Két szalmakalap története. Egyformán rózsaszínű és divatos mindakettő, a karimájukat keskeny bársonyszalag szegélyezi és egy fekete gombos tüvel vannak átszurva amelylyel két szőke kontyhoz voltak odaerősítve. A rendőrkapitányság asztalán fekszik mindakét katar. Különös módon jutottak oda. Egy tragikus eset révén, amelynek oka most éjszaka még a hatóság előtt is mélységes titok. Sőt azt sem sejtik, hogy kik voltak a kalapok tulajdonosnői. Későn este történt. Két fiatalember. Plott Nándor és Kokali Lajos künn sétált a Dunaparton. A korszón két csinos leány akadt eléjük, egy bordóruvás, karcu alaku, meg egy barnabluzos tömzsi teremts. Az ifjak nevetgélve követték a lányokat, ezek meg zavartan siettek végig a felő rakodóparton, az eskütér környékén eltűntek kísérők elől. Amint azonban az egyik fiatal ember visszanez, látja, hogy a két leány lent bolyong a part szélén. Oda akartak sietni. A leányok azonban hirtelen eldobták a kalapjaikat, összeölekeztek és egy szempillantás alatt eltűntek a vízben. Hiába csődítették aztán oda a fiatal emberek a járókelőket, a közeli mentőálvány köteleit és parafa gyűrűt is hiába dobták utánuk, a két szerencsétlen nem került elő. Ódaveszett mindakettő, csak a kalapjuk maradt a parton, arról se igen állapíthattak meg egyebet, minthogy vajószínűleg őr leányok voltak.

(őemberét. X. ur pedig, a kit elnökül választottak másnap a helyi újságban Y. urat aljas himpellérnek nyilvánította, miután róla, ez ülés folyama alatt, mint halotta rut rágalmakat terjesztett.

Délben a fogadó-bizottság, élen X. urral, kivonult a vonathoz. A vonat meg is érkezett de szervező tag nélkül.

Ez azután ismét arra a kellemetlen jelenetre adott alkalmat, hogy az elnököt a periron leszararazták.

Az elnök a leszararazókat természetesen azonnal provokálta és bár azok kijelentették hogy őt becsületében nem akarták sérteni, csak azt akarták tudtára adni, hogy számárság kivonulni olyan ember fogadtatására a kiról nem tudni bizonyosan, hogy jön-e — X. ur mégis fegyveres elégtételt kívánt, a melyet azok kilitasba is helyeztek.

Délután azután távirat érkezett a szervezőtagtól, melyben azt jelenti, hogy reggel lekészt, de estére érkezik.

Este ismét kivonulás volt, de a szervezőtag ismét nem érkezett. Így aztán a tiszteletre rendezett bankettet a bekegyesület fogadói előkészítő osztálya nélkül ültette végig.

A bankett folyamán négy rendbeli poszkodás történt és két kibórással végződött. Így minden tekintetben sikerültnek volt mondható.

A következő nap az alakulásban levő bekegyesület tagjainak ama csekély töredeke, amely sem nem tárgyalat becsület ügyet sem nem párbajozott, kivonult ismét a vonathoz a szervezőtag fogadására, aki azonban megint csak nem érkezett meg.

Ez azután kivette a sodrából a béke egyesület fogadóbizottságának csekély töredékét is és a következő szövegű távirattal tisztelték meg a szervezőtagot:

— Tegyen boldoddá akárkit! Ilyen neveltetlen ripók kedvéért csak nem járunk ki minnap a vonathoz.

Aláírva a bekegyesület fogadó bizottsága.

Másnapra megérkezett a szervezőtag, harmadmagával. Es megkezdte működését. Azzal, hogy provokálta az alakulásban levő bekegyesület fogadó-bizottságát, mely azután kisorsolt maga közül egy tagot, aki azután megverekeedett a szervező taggal.

A szervezőtag volt a győztes és mint győzöhöz illik, büszke méltosággal nyitotta meg a bekegyesület másnapi ülését, mondván:

— Testvéreim! Kezünkben a béke olajja! Le ne tegyük azt soha mert ezzel teremtjük meg magunknak az élet igazi boldogságát, a békét.

Julius.

Szabad előadás a kézügyességi oktatásról.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, aug. 21.

A tegnapi napon abból az alkalomból, hogy a szalma-fono tanműhely növendékei a rendelkezésükre bocsátott anyag nagy részét feldolgozták, a kézügyességi oktatás fontosságáról, történeti fejlődéséről s gyakorlati alkalmazásáról szabad előadást tartott a tanfolyam Csapó utcai helyiségében Eötvös K. Lajos kir. tanfelügyelő.

Ez előadás meghallgatására nemcsak a tanfolyamban résztvevő övö és tanítónök, de városunk tanügyi köréből is igen szép számmal gyülekeztek fel az érdeklődők, sőt az új éra bizonyossága képen Roncsik Lajos, a város kultúrtaácsnoka is megjelent s élénk érdeklődéssel tudakozódott e kiváló fontosságú tanügyi mozgalom egyes részeiről.

Eötvös elfoglalván a szónoki heiyet három részre osztott előadásából megtartotta az általános bevezető részt.

Történeti visszapillantást vet a különböző fokozatu iskolák fejlődésére s élénk színekkel ecsetelt azt e káros hatást, melyet az előbb kifejtett középiskolai oktatás ma is gyakorol a nép iskola életére.

A népiskola sohasem lehet s a multban is csak némileg volt előcsarnoka a középiskolai ugynezezeit »humán« oktatásnak, mert önmagában is olyan önálló, szerves intézmény mélyet minél előbb és minden áron föl kell oldozni a középiskola által reá rakott bilin esekből.

Fejetegetései közben találó hasonlattal czéloz rá a most készülő új tantervek vejudasára. »A tanítás elé bölcs irányelveket lehet szabni, de az anyagot szorosan meghatározni s elerendő czélul tűzni ki éppen ugy nem lehetséges, mint megszabni vagy megparancsolni hogy az alföldön csak len, a hegyek között csak buza a teuyesztesséke. A középkor iskoláinak rideg bölcsészete egyfelől, a vallásos dolgokban megkövetelt vakhite másfelől, míg rabbá tette az emberi szellemet, megszülte az »aranycsinálók« és csilagjóslok nymbuszát s sötét babonába sülyeszté az emberiséget. E sötét burkot feltöré ugyan a reformáció isteni szikrája, meg is vette alapját a népiskolának, de nem kereste meg a kapcsolatot, mely összekötné a népeletet a népskolával. Mesterséges táplálékkal tengetik ma is a népiskolat, hogy a'apud szolgáljon a tudományos középiskolának sőt eme balhívet ráerőszakolják még a tanítóképzők növendékeire is.

Az említett kapcsolatot egyik alkalmazható formáját a középiskolák újabb keletü reálaktatásában találhatjuk fel, mely ez általánosan ismert elven alapszik: »tárgyról fogalomra!« Ha mi ezen elv egyes nyilvánulásait keressük a gyakorlati népeletben, szembeötlő módon áll előtünk, hogy a népiskolat a nép életével csak a testi munka, (vagy ha divatosabb szó-lásmód tetszik: a »kézügye-itő oktatás«) felvétele köti össze elvalhatatlanul. Így lesz a népiskola olyan szerves intézmény, melynek alapja a köznép életében gyökerezik s gyümölcse értelmes, ügyes, ép és egészséges munkások képzésében nyilatkozik.

Ilyenmü törekvés nyomaival már régebben s gyakran találkozhatunk egyes tanügyi férfiak működésében, kik e testi foglalkoztató tanmódnak a népiskolába való bevételeit sürgettek és sürgetik, sőt maguk be is vitték, de azt egyedül helyes elvet, hogy a tanításnak a munka tétessék központjává, csak nagynevü paedagógusunk, Gönczy Pál merite alkalmazásba venni, bár ennek gyakorlati kivétele neki sem sikerült egészen.

A kézügyességi oktatás behozatalától ma még nagyon sokan idegenkednek, nem szabad azért tulhajtott buzgósággal megzavarni a fejlődés menetét, de az eszme terjesztése minden tanügyi munkásnak kötelessége.

A gyermeki léleknek a különböző, egyjátékeszközök alakításánál mutatkozó rendkívüli képzelő tehetségét felhasználni és alkalmazni a népiskola munka tanításában, de mennjünk vissza a legeltemb dolgokra. A leányiskola simülekenyebb e tekintetben, mint a középiskolai hagyományokon alapuló fiúiskola, azonban a mai női kézimunka tanítása egyoldalú és tulhajtott, mert kész és befejezett munkákra törekszik, különösen az ajándékozás szemponjtábol s az egy horgolótü helyett öt kötötüt ad a gyermek kezébe már a kezdet legelső fokán.

Ennél sokkal czélszerűbb például az óvodáknak és menedékházaknak már törvényileg is kötelezett tárgya, a papírfüzés, stb. De a népiskola ezekkel sem keresi meg a kapcsolatot, hogy ilyen irányban haladjon tovább, pedig önként kínálkozik a következő fokon a szalma és forgács-fonás vagy pedig az agyagmunka. A szalma forgács és agyag szthanyva szemét lehet az iskolában, de másrésztől, ha bizonyos czél szerint használjuk fel, ez igénytelen eszközök a legszebb tárgyak alap-anyagaul használhatók fel.

Előadó bátran ki meri mondani, hogy olyan gyermek t még nem látott, a ki örült volna a gramatikának csak egy szemernyit is, míg azt valamennyien tapasztaltuk, hogy a gyermek apró alakítása derüt lop még a mogorva szemlélő arczára is.

A Fröbel-féle munkasorozat egyáltalában nem vált be az óvodában, meg kellene azért kísértetni, hogy a népiskolába áttéve minő sikerrel lenne mivelhető. Saját tapasztalásból mond olyan esetet, a melyben czélszerűen megpróbálta a bogyzsóló tanító.

Megjegyzi, hogy az így gyárilag előkészített szalma nem jó, mert szinte fél hozzányulni a gyermek e finom anyaghoz, hanem praeparáltassuk magával.

Előadását azzal fejezi be, hogy bár a gyermek kedvére kell az ilyenmü munkálkodást hagyni de irányítani, az óhajtott irányba vezetne a tanító feladata, miért neki tudnia kell a rendszeres fokozatot, melynek a szalmafonásnál való megállapítása fogja képezni a következő előadásának tárgyát s az erkölcsi vagyis nevelési értés és czél kitüzése a harmadik s befejező szakasz leend. — E végből köremüködsére kéri fel a tanfolyam vezetőjét és növendékeit, mint a kik gyakorlat által támogatják az ő elméleti fejtegetéseit.

A ritka elevenséggel előadott ismertetést mely humoros részletekben sem szükölködött, élénk éljenzés és taps kísérte. Aztán Csendes Ilona, a tanfolyam vezetője mutatta be az ügyes csoportosítással és izléssel készített szép munkákat (ezekről azonban majd később részletesebben) s beható tárgyalás közben szétoszlott a közönség.

Mohi.

Torony gomb felbontás.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, aug. 21.

A tatarozás alatt álló ev. ref. templom nappugati tornyán levő gomb f. é. júli 14-én felbontatott és az abban levő emlék pénzek és iratok kivétettek.

Ezen iratok most a napkeleti toronyban lesznek elhelyezve és az idő romboló hatása ellen óvandó jobb ércz és üveg talajba lesznek elhelyezve. Ma délelőtt a keleti torony gombjában levő rész tartályt emelték ki és abban egy emlék iratot találtak. Ide csatolva hozzuk ugy a gomb felbontási jegyzőkönyvet, amint az igen becses emlérgült pergamenre ékes szavakkal írott Emlék ez t e t t, amely a következőleg szól:

A Szent Háromság edj Istennek, Atyának, Fiúnak és Szent Léleknek nevében és Dícsőségére! 1802-ik esztendőben Jánus Tizen edjedik napján déli 12 s 1 óra között támadott tűz által Városunk nagy része ezek közt a Református Nagy Templom edj mi is tölle külön, de hozzá közel épült Toronyalaggyütt megemésztetvén, mind F e d é l e z e t j e i k mind belső kézületjeik l a n g o k prédájává lettenek, nem csak hanem Falak is ugy megvesztegetődtek és rongalództak, hogy azokból többé díszes épületet reményleni nem lehet. Lerontódtak tehát, mind a Templom, mind a Toronyok és az újonnan való építés 1805-ik Esztendőben április 8-ik napján F e l s é g e s e n U r a l k o d ó A u s z t r i a i Császárnak a mi Kegyelmes Kiralyunknak I. Ferencnek Dícsőséges Uralkodása alatt Nehai Tettes Ns. Szombathy István Fő Biróságában elkezdődött. Eccelsiánk Elöl Jaróinak szorgalmatossága és Kegyes Híveinek fáradhatatlan buzgósága ezen másik Toronyak építését is, mely napkeletre fekszik, annyira vitte, hogy mai napon ugymint e folyó 1821-ik Esztendő Augusztusa 6-ik Napján ez is hasonló készült-ségü Gomb, Vitorla és Csillaggal, Nepünknek régen óhajtott öröme es k i m o n d h a t a t l a n v i g a s z t a l á s á r a ékesítettik. Ezen folyó 1821-ik Esztendőben voltak Magisztracionális Tiszviselő Urak e következendők: Polgár Mester Reviczky Gábor Róm. kath. Substitutus Bró Rakovszky Dániel Ecl. Cur. Senatorok Vetsey Samuel, Somossy Ferenc, Laky László, Fay János Róm. kath. Tikos, Kis Orbán István, Luhátsy András Róm. kath. Fő-nótárus Komlóssy Dániel. V. Nótárus Dömsödy Gábor, Poroszlay Fridrik. Az irat alá vannak még jegyezve »a Választott Hites Comunitás Tagjai« számszerint 57-en. L e l k i P á s z t o r o k : Budai Esadás Generális Notarius. Földvári József Esperest, Márton József, Szoboszlai Pap Istvan. P r o f e s z o r o k : Sári Pál, Ertsey Dániel. M. Dobrossy János, Peczeley József, Kántorok Székely József, Garbócsi Samuel. Az itt levő Anya Oskolában

vagy Collegiumban ez idő szerint Nagyobb Tanulók száma 492 Kisebb Tanulóké 1400. A Tíz Leány Oskolákban tanulóké 1157.

A felbontási aktusról a következő könyvet vették fel:

Jegyzőkönyv.

Felvéve 1897 aug. hó 21-én délelőtt 9 órakor a debreczeni ref. nagytemplom keleti gombjának, a gombfelvonása alkalmából.

Jelen voltak

több érdeklődő vendégeken kívül

Hivatalból:

a debreczeni ev. ref. Egyház gazdasági bizottságának s egyszersmind az építési bizottságnak elnöke: S z i n a y Gyula, az egyház aligondnoka O. V é g h János, építési vállalkozó T ó t h Béla építész.

Egyházunk Presbyteriuma 131/1897 Kgy. számú határozatával elrendelte a nagytemplomnak és toronyainak kijavítását és renoválását. Ez alkalmából 1897 évi július hó 14-ik napján a napnyugoti torony gombja felbontatván s az abban elhelyezett iratok és pénzek kiemeltetvén, az építési bizottság elrendelte, hogy ugyanezek az emléktárgyak, azon emlékrattal és azokkal a tárgyakkal együtt, a melyek a gombban ezen renoválás alkalmából helyezendők el, az idő viszonyosságának eléggé ellen nem álló egyszerű vörös réz-tok helyett, alkalmasabb az állandóságot jobban biztosító üveg és érc kettős tokban a napkeleti torony gombjába hely ztessenek be.

Ezt a határozatot foganato-itandók jelenünk meg a fentirt napon és hóban a napkeleti torony gombjánál, amelynek nyugt felé néző oldalán: egy 40 csem méterre: atmérőjű lyukat vágattunk s e nyíláson keresztül kiemeltük abból a benne elhelyezett vörös rézből készült tokot, amelyet fölnyitván abban az «Emlékeztető Írás» feliratu «Debreczenben 1821-ik esztendőben augusztus 6-án» kelettel ellátott iratot találtuk, amelyet tojájba visszahelyezés előtt az építési bizottság alulírott elnöke, a jelenlevők előtt egész terjedelmében fölolvastat. Egyéb tárgyat ebben a gombban elhelyezett nem találtunk. A talált okmányt dobozával együtt magunkkal elhoztuk, hogy azt csatolván, kelő megtisztítás után a még most lenn levő többi elhelyezendő emléktárgyakhoz, azokkal együtt ez is visszatétessek a magi eredeti helyére.

Eljárásukat ezzel az uttal befejezvé, a jegyzőkönyv felolvasás után — a helyszínen fent a gomb közvetlen tövével aláíratott.

Debreczen, 1897, augusztus hó 21-én délelőtt 3/4 órákor.

Szinay Gyula a debreczeni ev. ref. egyház gazdasági és építési bizottságának elnöke ottrokosai V é g h János ref. egyház aligondnok Toth Béla építész. Jelenlevő vendégek: Szinay Erzsike ifjú S z i n a y Gyula S z i n a y Mihály harangozó K i s Ignác bádogos mester N á n a s i Lajos hiv. tüzoltó M o i u á r István volt állás készítő.

Ujdonságok.

* **Személyi hír.** Dr. Bulyovszky József Nagyvárad sz. kir. város polgármestere a ma esti gyorsvonattal városunkba érkezik. Itt tartózkodása ideje alatt Komlóssy Arthur főjegyző vendége lesz. Mint értesülünk, az esti nyomdász mulatságon részt fog venni.

* **Kiss Áron ev. ref. püspök nyaralója.** Mint értesülünk, Kiss Áron ev. ref. püspök jelenleg vejnél O s v á t h Pálnál nyaral kedves kis unokái körében. Holnap a nyiregyháza Sóstóra megy és meg e hó 25-én haza is érkezik és e hó 29-én és a következő napokon a tanítói vizsgálatokon elnökölni fog.

* **Pap hallgatás.** A derék sámsoniak egy bizottságot küldtek be Debreczenbe, hogy az üresedésben levő papi állásra pályázó főiskolánk két jeles tanítványát s jelenleg ugyan annak helyettes tanárait névleg J á n o s s y Zoltán és K o v á c s Ferencz szónoklatat hallgassák meg. És ennek folytán a holnapi Vasárnapon a kistemplomban K o v á c s Ferencz helyettes tanár a Kossuth-utcai templomban J á n o s i Zoltán helyettes tanár fog-

ják ellátni az istentiszteletet. Az ispotálytemplomban Könyves T ó t h Kálmán végzi az istentiszteletet.

* **A polgármester itthon.** S i m o n f f y Imre kir. tan polgármester karlsbádi fürdőzéséből a legjobb egészségben tegnap este hazaérkezett s ma d. e. már látogatást tett a hivatalokban.

* **A mai kongresszus.** A magyarországi könyvnyomdászok országos kongresszusa ma d e 10 órakor tartott ülésében folytatták az ügyviteli szabályzat részletes tárgyalását. A szabályzatnak majdnem minden pontja felett olénk vita fejlődött ki. Különösen a debreczeni küldöttek H o r o v i t z Zsigmond és S z a b ó Károly adtak be több módosítást, amelyek mindenike a kerületek autonómiájának kitágítását szorgalmazta, — a többség azonban alig egy-két jelentéktelenebb módosítással a központ javaslatait fogadta el.

* **A jövő heti közgyűlés.** Mint már többször említettük lapunkban, f. hó 26-án rendkívüli közgyűlés lesz, melynek előkészítését a mai teljes tanácsülésen végezték el K o m l ó s s y Arthur főjegyző pmhs. elnökele alatt. A mai határozatok szerint a közgyűlésnek 10 tárgya lesz, melyek közül megemlíendő a vasuti gépjavitó műhely mellett felállítandó munkástelep czéjaira kért terület átengedése iránt kitűzött névszerűt szavazás, továbbá Heves vármegye átírata, valamint a kereskedelmi miniszter leirata a Debreczen-nagyvárad villamos vasut előmunkálati engedélyének további egy évre történő meghosszabbítása tárgyában s V e c s e y Imre tanácsnoknak és S i m o n Mihály katonas és illetékügyi fogalmazónak engedélyezett szabadság idejük meghosszabbítása tárgyában.

* **A debreczeni ev. ref. egyház szavazata.** A debreczeni ev. ref. egyház presbiteriuma holnap adja be a maga 10 szavazatot az egyházkerületi főjegyzői díszes állásra. Mint érte üllünk, most már egyhangulag fognak Dicsőfölyre szavazni.

* **A dalgyűlés délvideki útja.** mint tudósítónk írja, kitűnő auspicziumok közt indul Tegnapelőtt d u érkeztek Ujvidékre, ahol nagy ünnepléssel fogadták dalosainkat, a város egy-letei zászlók alatt vonultak ki elbők s a város lobogódiszbe öltözött. Este 8 órakor hangverseny volt a fővárosi helyiségekben, melynek programját mar közöltük. Utána tancz folyt kiváltságos kiradrig. Tegnapelőtt aztán a város nevezetességeit nézték meg átrándultak Péterváradra is, ahol az erősséget valamint a hegyről a gyönyörű kilátást s a város má érdekeségeit töviről begyire megtekintették. Péterváradon 1 órakor szintén banket volt a dalárda tiszteletére. Tegnap Zimonyban voltak s ma mentek at Belgrádba.

* **Próba orgonálás.** B e k e Antal, h Bösztorményi gym zenetanár, ki a debreczeni reform. egyháznál közelebből betöltendő orgonistai állásra pályázik, holnap, azaz f hó 22-én előzetesen is be fog mutatkozni a Kossuth-utcai új templomba, ugyanis a délelőtti istentisztelet alatt ő végzi az orgonázást, mely alkalommal bevezető előjátékol elő fogja adni Meisker F G Fimoli orgona koncertjét. Felhívjuk reá a hívek, első sorban pedig az egyháztanács választásra jogsitott tagjainak figyelmét.

* **Az énekvezérei állásra pályázás.** — Az énekvezérei állásra való pályázás határideje e hó 18-án járt le. Ezen állásra összesen 12-en pályáztak, köztük városunk szülötte Szotyori Nagy Károly is ki mint halljuk versenyen kívül pályázik.

* **Egy derék mérnök halála.** Mint részvétel értesülünk Fodor Gyula m. kir. államvasuti főmérnök és a Debreczeni vidéki h. e. vasutak osztálymérnöke. tegnap f. hó 20-án déli 12 órakor életének 53 ik, özvegyiségének 4 ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Hült tetemei aug. 22-én d. u. 5 órakor fognak N.-Hatvan-utca 1907. sz. háztól a róm. kath. egyház szertartása szerint a Szent-Anna-utcai temetőbe örök nyugalomra helyez-

tetni. Az engesztelő szent mise áldozat pedig f. hó 23-án reggel 7 órakor fog a helybeli róm. kath. plébánia templomban az egk urának bemutatni. Halálát Gyermekéi Fodor Lajos és Dezső valamint Testvére: Fodor János nejevei Székely Rózával gyászolja. Béke legljen drága porai felet!

* **Az ev. ref. egyház kérése a város-tól.** Mivel az ev. ref. collegiumban igen kevés hely van, az iskolaszék elhatározta az 5 s 6-ik elmi osztályok kitelepítését és kéri a város, hogy az iskolai építés czéljára alkalmas helylyel ajándékozza őt meg.

* **Betöréses vacsorázás.** Igazi akasztófa humorral végezte nemes feladatát az éjjel valamit betörő P a p i s z á k János közsörüs mester halpiaczon levő bódéjában. Ugy látszik munkája sikerének biztos tudatában volt s nem első tette, mert annyira jól érezte magát, hogy első tette a bódében nem a fosztogatás, de a vacsorázás volt, a mint a maradványok mutatták, változatos étlappal és egész jó étvágygal rendelkezett az ipse. Csak miután az első kötelezettségnek gyomrával szemben felelt meg, fogott hozzá a rablás nemes elkövetéséhez és P a p i s z á k ur reggel fejét vakarva sajnálattal tapasztalta, hogy látogatója alaposan jól lakhatott, de alaposan végezte munkáját is. Elvitt ő onnan mindent a mi elvihető volt, csak egy botot hagyott hátra. — Lehet talán tréfálni akar a rendőrséggel is... hogy üsse a nyomát...

* **Halálozás.** Vettük a következő gyászjelentést: Mély fájdalomól megtöit szívvvel tudatjuk a felejthetetlen jó anyának, nagyanyának, testvérnek, sógorónak és rokonnak néhai öz. R o o s Károlyné szül. csalai M r á z Ágnes asszonynak folyó hó 21-én reggeli 4 órakor, életének 66-ik, öz. gységének 3-dik évében hosszas szenvedés után történt csendes elhunytát. Kedves halottunk hű tete-meit folyó hó 23-án d. e. 1/2 11 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint a Kí-mester-utca 1111. számú háztól a Szent Anna utczai temetőbe örök nyugalomra tételni. Az engesztelő szent miseáldozat pedig folyó hó 29-án d. e. 9 órakor fognak az egk urának bemutatni. Mély végtisztességetekre rokonainkat, barátainkat szomorodott szívvvel meghívjuk. Debreczen, 1897. augusztus hó 21. Banatos gyermekei: Roos Andor, Roos Piroška férjével Czajlik Istvánnal és gyermekei. Roos Gizella öz. Abraham Janosné és gyermeke. Testvére: Öz. Treitig Ferenczné szül. Mráz Anna. Mráz Gyula és neje, Pinka Lászlóné szül. Mráz Julianna, az örök világosság fényeskedjék neki! A temetést Gebauer, Érczkoporsó. gyár temek. int. rendezi.

* **Sz Nagy Károly zeneakadémiája.** Lapunk mai számához mellékelve vesk t. olvasóink Sz. N a g y Károly nagyszabású zeneakadémiájának prospektusát. Annak részletes közlései felmentenek bennünket attól, hogy újból elmondjuk e nagyarányokban meginduló intézetnek ikerkező kiváló tulajdonságait, mind-ő-sze annyit ajánlunk olvasóink szives figyelmébe, hogy az új zeneakadémia a város központján a Teleki és Varga utcák sarkán lesz s az oktatást benne egytől egyig okleveles zenetanárok a m. kir. orsz. zeneakadémia tanterve alavján látják el. Az új akadémiában az elemi oktatástól egészen a legmagasabb művészi kiképzésig mindenemü zenei tanít tésben részeühetnek a tanítványok. Ismételté-ajánljuk a nagyszabásúnak ikerkező akadémián t. olvasóink szives figyelmébe.

* **Olasz énekesek.** A D r é h e r s ö r c s a r n o k b a n mátol kezive néhány napig egy olasz ének és tanár táncz társaság előadásokat rendez.

* **Horváth Gyula meghalt.** Közéletünk egy kitűnősége, a M a g y a r H i r l a p megalapítója és főszerkesztője, H o r v á t h Gyula volt országgy. képviselő, csütörtökön délután az Aréna-uton levő lakasan meghalt. — Az utóbbi évek politika: eseményeiben e szabad-élvü sovini-szta nagy szerepet játszott. Part-állását gyakran változtatta, hol a szabadelvü, hol a nemzeti pártnak volt nagy támasza s ugyis mint szónok, ugyis mint cikkíró nagy tekintélyt vívott ki. Életének története igen változatos. 1860-ban t i z e n ö t e v e s k o-

rában, fiatalon, teli lelkesedéssel már ott harcolt Oroszországban az orosz szabadságért. — Beállott a magyar légióba s csakhamar Garibaldi kegyelme lett. Majd a német egyetemeken végezte tanulmányait. Az alkotmányos élet derengésénél már itthon volt, 1872-ben képviselővé választották s a balközép tagja lett. Majd G h i c z y Kálmánnal ott hagyja a pártot s újra T i s z a Kálmán híve lesz. A nagy árvízkor ő volt az előntött S z e n t e s e n kormánybiztos. Erdemeiért a L p ö t r e n d d e l tüntette ki a király. Később S z e n t e s v á r o s d i s p o z i t o r á v a l a s z t o t t a. Népszerűsége egyre növekedett. A képviselőház a'elnökevé választják. A vederő vita alatt elhagyja T i s z a Kálmánt, ostromozza S z a p á r y Gyulát s keserű gyűlölettel támad lapjában B a r o s s Gábornak. Megírta a »Partikularizmus« című könyvét s utal a nemzetiségi védelemre. Az EMKE-nek mindjárt megalakulásakor egyik alelnöke lett s ma, mikor meghalt, az egyeület enök és alenök nélkül van. Az utóbbi hónapok viszolyaiban mar szava nem eshetett döntő súlyal a latba: beteg volt. Az egyházpolitika alatt kiválik a nemzeti pártból s egymagára marad a parlamentben. Elkészítette a hanyatlás, lazasan igyekezett isszanyerni pozícióját, de a legutóbbi választásokon kimaradt a Hazból is. Lelkiereje megtört, ebből ott s a halál ma megváltotta az életől. A vidéki hírlapírók igazi jó barátjukat gyászolják benne, akiből hasonló kettő sem volt a budapesti publicisták közt s igen nagy része van a Vidéki Hírlapírók Szövetségének létrejövésében.

* **Iskolai beiratások.** Az izr iskolában az 1897—8 iskolai év kezdetével az V-ik fiú osztály is megnyílik. Felhívának tehát mindazon szülők, kik fiú gyermekeiket az V-ik osztályba beírni óhájják, hogy azokkal a rendes beiratásokra kitűzött napokon (f. hó 29—31 napjain d. e. 1—12 óráig) az iskola tanástermében jelentkezni sziveskedjenek, mert később jelentkezők helyszüke miatt nem lesznek felvehetőek. Az izr. iskolaszék.

* **Az apai óhaj.** A kora reggeli órákban kéregetés közben fogta el a lendőr a kis T o l d i Marczot. A kapitányságnál kérdőre vonták a koldulásért már többször büntetett fiút, hogy miért teszi azt. Ő erre sirva hebegte el, hogy a közeli tanyán levő apja kérgeti őt koldulni és ha nem akar menni üti, veri, koplaltatja.

* **Letört bimbó.** Vertessy Mór biharmónai ev. ref. lelkész s családját súlyos csapás érte. Forrón szeregett kis fiuk a hat éves kis Gáborka rövid szenvedés után Szepes Béla elhunyt szeretett kis bátyjért ment fel szüveivel a Szepességre s a testvérkéért igyekvő kis vándor, az életerős kis gyermeket ott sujtotta a kirelhetetlen halál, meggátolva, hogy az őt rajongva szerető nagyapa s szerető kirja köze vissza térjen. Elviven magával egy reménytelen jövőt, maga után hagyva szeretett sziveben egy örökke sajtó mely sebet. Ti távoli bérézek alján zugó fenyesvek s Susogatok eszűndes szelid tündér regéket a drága kis halott távol sírja felett. Banatos szülei pedig találjanak vigasztalást most magyvetlen kis fiokban helyezett reményük teljesülésében.

* **Debreczeniek Kiewben.** Az Oroszországban utazó debreczeni társaság tagjai: Dr. B r u c k n e r Ernő nejevel, T o t h Bela gyógyszerész és F e r e n c z y Ferenc tanár, a kikhez csatlakozott S ü t ö József ügyvéd nejevel Nyiregyházaról — mint a társaság egyik tagja lapunknak írja — h e f o n reggel a legjobb állapotban Kiewbe érkeztek, az orosz határon rendelkezésükre bocsátott külön gyorsvonaton. Kiew város fenyvesen sikerült hangversenyt és ezt követő banquet rendezett a külföldről érkezett congressusi tagok részletére, a melyen a debreczeniek is részt vettek. Kiew város polgármestere a congressusi tagokat es nejeiket elvette, a tagok pedig orosz, francia és német nyelven az este yt rendező város. Külföldi örökességet köleső őz most Kiewnek a jelenlegi ipar és gazdasági kiállitás, a melyet Oroszországnak két kormányzósága rendezett. Az oroszok elő-

zékenysége határtalan a külföldiek irányában, amit tanusit az is, hogy Kiewtől Moszkváig ismét külön gyorsvonatot bocsájít a tagok rendelkezésére, a melyen kedden délután indulnak el s szerdán d. u. érkeznek az oroszok szent városába — Moszkvába. A congressusi tagok között — sajnos — baleset is fordult már elő mert Kiewben egy krakkói orvos kocsiából kiesett; karját törte és más sérülést is szenvedett — úgy hogy kórházba kellett szállítani.

* **D'őszakos gavallér.** Cs. F a r k a s Sándor és felesége kimentek a tanyára, de az otthon hagyott leányuknak meghagyták, hogyha le akar feküdni zárja magára az ajtót, a mit a leány meg is tett. Egyszer csak jött unokafivére Kandi József és miután a leány nem nyitotta ki az ajtót, betörve ez ablakot és bemászott rajta elkezdvén ide oda ránczogni a lányt. A szégyen elől a lányt csak a gavallér félelme, mentette meg, a ki félt attól, hátha a lány szülei hazajönnek s őt itt így találják. A kir. törvényszék ezért a tettéért t. i. a magánlak megsértéséért, a mely a btrvkv. 330 §-ába ütközik h a t h ó n a p i b ö r t ö n r e itelte, a mely ellen úgy a vádlott mint az ügyész fellebbeznek, utóbbi súlyosbítás végett.

* **Mulatóhelyiség megajítás H. Szoboszlón.** Meghívó Hajdu Szoboszlón, a »Körner és Tarsai gőzmalom és fürdőtelepén« épült nagy mulató helyiség megnyitása alkalmából 1897. aug 29-én táncmulatsággal összekötött megnyitási ünneplyt rendez a közkereseti társaság és a rendező bizottság. A táncmulatság kezdete este 8 órakor. Ejjéli szünetkor tűzijáték, a helyi lapban közlendő programmszerint. Belépti díj: személyjegy 2 korona, családjegy 5 korona. Jó ételek és italok kiszolgálásáról a vendéglős gondoskodik.

* **Táncmulatság Vértessen.** A nagy-léti fiatalság által rendezett tánczenestély vizionzával a vértési fiatalság folyó hó 24-én a Derecskey-féle ház nagytermében a vértési szegény-alap javára zártkörű táncvizitalmat rendez. A rendezőség tagjai: Lukács Gyula elnök. Mátyás József alelnök. Mózes György pénztárnok. Antal Ágoston, Magyar Adorján. Mazyary Ernő. Kezdeté este 8 órakor. Belépti-díj személyenként 1 korona. Családjegy 3 korona. Felülfizetésekköszönettel fogadtnak.

TANÜGY.

Iskolai értesítés. Az ágost. hitv elemi iskolában a beiratások f. e. szeptember hó 1—3 napjain történnek d. e. 9—12 ig, d. u. 3—4 óráig a Miklós utca 1905/6 sz. a levő iskolai helyiségben. Az iskolai év szeptember 4-én nyílik meg istentisztelettel. A beiratás alkalmával fizetendő az első félévi tandíj. A kik tandíj elengedéért folyamodni akarnak, ebből kervenýüket a beiratás alkalmával nyújthatják be. Debreczen, 1897, aug 19. Az ágostai hitv ev iskolaszék.

Tájékoztató a debreczeni ev. ref. főgymnásium jövő 1897—8-iki isk. évéről. Az 1897/8-iki isk. év szept. elsején nyílik meg. A gymnásium első osztályába való fölvétel és a mennyiben a mult isk. év végén tartott beírási alkalmával a következő osztályok száma be nem telt, ez osztályokba való beírási szept. 1—8 napjain történik, még pedig a határú első felében csak prot. vallásnak, második felében, vagyis szept. 5-től kezdve bármily vallású növendékek jelentkezhetnek fölvételre. A tanintézetnek azon régebbi növendékei, kik még a mult isk. év végén beiratkoztak, beírási lapjukat isk. bizonyítványukkal együtt szept. 5-igtartoznak osztály főnöküknek benyújtani; ellenkező esetben fölvételük érvényessége megszűnik; helyekre mások vételnek föl és a beírási alkalmával fizetett díjakat is elvesztik. A kik magokat szept. 8-ig tanintézetünkbe be nem irathatják elmaradások okának igazolása mellett fölvételükért szept. 15-ig a tanári karhoz, azontul pedig a tisztántul. ref. egyházkerület püspökségéhez folyamodhatnak. Az V-ik osztályba lépő tanuló szülei vagy gyámja a fölvétel alkalmával kötetes bejelenteni, hogy fia ille-

tőleg gyámoltja a görög nyelvet, vagy görög-pótló tantárgyat fogja-e tanulni. Ha a tanuló ilyen szülei nyilatkozat nélkül jelentkeznek a felvételre, azt 8 nap alatt írásban tartozik bemutatni. A görög nyelvi tanfolyamról a görög pótlóra, úgy viszont, csak felvételre vizsgálat mellett a tanári kar engedélyével lehet átlépni. A magántanulókra a fölvételt illetőleg ugyanazon föltételek állanak, mint a nyilvános tanulókra; de jelentkezésük egész szept. hóban elfogadtatik. Az isk. év ünnepélyes megnyitása szept. 9-én is enitisztelettel történik d. e. 9 órakor s ez után a tanítás azonnal megkezdődik. Vizsgálatok: a. A javító és pótló vizsgálatok aug. 30—31-én tartatnak, még pedig a 4 felső osztályé aug. 30-án, a 4 alsó osztályé aug. 31-én. b. A fölvételi vizsgálatok szept. 1—2 napjain délelőtt tartatnak. c. A magánvizsgálatok a VIII. osztályé aug. 30-án, az I—VII. osztályé szept. 2—4 napjain tartatnak és pedig délelőtt az írásbeliek, délután a szóbeliek. d. Az érettségi vizsgálat: az írásbeli aug. 31—szept. 4-ik napjain, a szóbeli és javító vizsgálat szept. 7—8 napjain lesz; jelentkezni lehet a teljes érettségi vizsgálatra aug. 30-án déli 12 óráig, a javító vizsgálatra szept. 5-én déli 12 óráig az igazgatóságnál. Az igazgatóság.

A szatmárnémeti ev. ref. főgymnázium fentartótestülete f. évi aug. 29-én — vasárnap d. e. 10^{1/4} órakor a főgymnáziumi rajteremben (II. emelet) rendes közgyűlést tart. Tárgyak: 1. 31—1896/7. sz. ig. tanácsi határozat az 1895—6 évi pénztári számadás megvizsgálásáról a főgimn. felügyelő vonatkozólag. 2. A 41—1896—7. sz. ig. tanácsi határozat az 1895—6. évi pénztári számadás megvizsgálásáról a tanári nyugdíjalapra és tápintezetre vonatkozólag. A pénztárnoki fizetés felémelése. 3. A 100—1896—7. sz. ig. tanácsi határozat az egyházi és műenékörök számára megállapításáról és az énektanári fizetés felémeléséről. 4. A 101—1896—7. sz. ig. tanácsi határozat a főgimn. felügyelő nyugdíjáról. 5. A 78—1896/7. sz. ig. tanácsi határozat az isk. szolgáló lakáspénzének megállapításáról. 6. A 63—1896/7. sz. ig. t. hat. a főgimn. gondnok tiszteletdíjának megállapításáról. 7. A 39—1896/7. sz. ig. t. hat. a B-csek Sándor nyugdíjazásával megürült class. phil. tanszékre benyújtott pályázatokról. 8. A 43—1896/7. sz. ig. t. hat. az előbbi pont alatt említett tanári állás betöltéséről. A 97—1896/7. sz. ig. t. hat. Dr. Mészáros Ferencz kinevezett rendes tanár eskütételéről. 11. A 92—1896/7. sz. ig. t. hat. az igazgató tanácsi Elnök jelentéséről az ifj. önképzőkör és énekvizsgára vonatkozólag. 12. A 113—1896/7. sz. ig. t. hat. az igazgató tanácsi Elnök jelentéséről az évvégi nyilvános érettségi vizsgálatokra vonatkozólag. 13. 114—1896/7. sz. ig. t. hat. az 1896/7. isk. évi igazgatói jelentésre vonatkozólag.

A leány diák.

Tanár ur! kérem ez egyenlet
Nem megy sehogy fejembe.
A törti, — habár kissé vegyes
Könnnyebben jut eszembe.
Hiszen ez nem is lineáris,
Hanem determináns nagyon;
S ha kész a küszöbölés,
Zéró lesz a szörnyű vagon
A logar is excentrikus,
De e feladvány ám néhez;
E' hozzá nem is érdekes,
Förtelmes a levezetés.
Tanár ur! kérem más do'ogról
Adjon föl témát énnekem,
Peldát a szép növény-vilagból,
Ah! ott ragyog az én terem.
Mégfejem a mohák regéit,
A kellemes selymes, puhát,
Mikor Alfred rajzi végig huzza
A kis hamissan az ujját,
— A bajusz, a bajusz
Az után a szép növény.
Kaczkias, illatos,
Mit hord egy ifju legény.
Ajkamon hogyha van
A hódító kis bohó;

Egi ut, mily gyönyör,
Csokolózni ó be jó! . . .
— Csók, csók, csók,
Vénus áldozat,
Benned van menny és pokol,
Üdv és kárhozat! . . .

Czupp!

Él tehát az egyenletekkel,
Sutba legott a csuf törtekkel.
Tanár ur! kérem megbocsát.
Ha elhagyom az iskolát,
Nem kell minekünk tudomány,
Sok is nagyon a mit tudunk;
Agyunkon ám nincsen homály,
Hol a szerelem, ott utunk.
— Oh! Amor! Amor! légy velem,
Hogy én szeressek szüntelen;
Mert a bajusz az szép növény,
Mit hord egy csapodar legény
— Ajkamon hogyha van,
A hódító kis bohó,
Egi ut, mily gyönyör,
Csokolózni ó be jó! . . .

Czupp, czupp, czupp . . .

Pásztor Zoltán.

CSARNOK.

A prágai ghettoból.

— Kohn S. zsidó története. —

Fordította: ifj. **Móricz Pál.**

Egyedül jogositott magyar fordítás

David Leb Magdeburger.

— Elbeszélés az elmúlt század utolsó negyedéből. —

3.

Zappert Volf csak reám nézett s mondta:

„Látom, becsületes ember vagy, hanem cham-
mer! Tudja kegyelmességed mit jelent ez?
Mi izraeliták akkor használjuk ezt, a midőn
számárról vagy ökörről van szó és így evvel
is engem csipdelt. Ha valaki olyant árul, a
mihez nem ért, mondá, ekkor előbb becsületesse
meg, mert könnyen kijátszák. Szerencesétek,
hogy hozzám fordultatok, de szerenceséje a
megbízó hölgynek is, hogy hozzám fordultál,
mert nem minden kollegám olyan lelkiismeretes,
mint én, a kuncaftodat azért ezer forintig
megkárosíthatod volna, sőt a becsületedet is
elveszthetted volna. Tovább egy óráig becsül-
gette az ékszer, minden darabkáját körül-körül
vizsgálta, végül mondván: „Ez ékszer valódi
értéke negyvenhárom ezer forint, de én negy-
venegyszer forintnál többet nem adhatok érte.
Miert? Mert a köveket nemesak hogy újból
kell befoglalnom, hanem esztendőig is a nya-
kamon hevert el, már pedig ily nagy tőkének
sok kamatját veszitem ekkor.” Előbb azt vél-
tem, hogy Zappert esufolódik, csak a midőn a
pénzt leszámllalta, láttam, hogy mennyire ko-
moly a dolog. Ne haragudjék kegyelmességed,
hogy oly elkésve jöttem, de Zappert szörnyű
sokáig nézegette a briliánsokat. Midőn pedig
a nagy összeg pénzt átszámllalta, mondá:
Vigyázz, hogy a pénzt el ne veszítsd, gondo-
lám magamban biz az igaz, egyszer már
ugy is kilopták a zsebemből az ezüst tubákos
szelenczemet, máskor meg a zsebkendőmet.
No azt még csak kibirtam, hanem negyvenegy
ezer forintot elveszíteni, az már még sem
volna seft. Kiménekk hát az „Altstadter Ring”-
re, hol a rendőr szoba van s szölok a káplár-
nak, kegyelmes grófné leben talán ismeri is?
Igen finom ember, kövér, sárga schneutz (ba-
jusz) Nü?! Káplár leben ur, nekem a kis-
oldalra, nobel urasági házhhoz sok pénzt kell
vinnem — azt nem mondtam, hogy ékszerek
árában kaptam szölt közbe szölvá, szemeeivel
fortélyosan kacintva. Már pedig a reám bizott

jóságokra jobban kell ügyelnem, mint az éle-
lemre, és mivel félek, hogy meglopnak, kérem
káplár ur küldjön mellém s velem három
rendőrt, mindegyiknek fizetek egy-egy ezüst
forintot, még azonkívül önnök is káplár ur!
Az a kövér ember csak kacajra fakadt. Mu-
latságos ficzkó vagy mondá, de a kívánságodat
ökért teljesitem! És így történt, hogy jártam,
három policzáj kísért, kettő oldalt, mint a vő-
legényt a vőfélyek, a harmadik hátul, mint a
szolga. A ki látott, mindenki azt gondolta,
hogy a börtönbe kísérnek, ép azért minden
ismerősömnek odakiáltottam: Bruderleben (ked-
ves testvérem) ne ijedj meg, nem csuknak
be, az controller — a rendőr urak az én leg-
jobb barátaim, nū igaz, vagy nem? — És a
rendőr urak kaczagva mondták, hogy igen,
igen! És az uteza kölyköket pedig, kik utá-
nunk szaladgáltak, a harmadik rendőr kergette
szét, a ki hátulról bandukolt, a hogy nagyon
felgyűltek már a kölykök . . . — Ugy legyek
egészséges és boldog, hogy nagyszerű tréfa
volt — valódi, pompás szórakozás.
Folyt. köv.

Szerkesztői üzenetek.

Érdeklődőnek. Igen a kis Zizi madár
történetében igazán értelemzavaró hiba csu-
szott. Ne csodálja kérem tordelónknek. Cong-
vestustól a lázas izgatott napon sikerült
agyonütni a kis Zizikém történetét. Csendes
észvét és koszorúk mellőzése kéretik. Külön-
ben Zizike nem meg csak — aluszik.

Nyilt-tér.

Mattoni

Erzsébet sósfürdője

gyógyhely Budapest (Budán).

Idény: május 1-től szeptember 30-ig

Kiváló hatással bír

női bajokban és altesti bántalmakban.

Rendelő orvos **dr. BRUCK J.**, helyetteseként **dr. Polgár Emil**, nőorvos.

Egészséges fekvés, jutányos lakások, jó vendéglő
— Pontos közlekedés a társasokcsikon, reggeli 5 óra-
tól kezdve.

Állomás hely: **Ferenc József-tér**, a régi Lloyd
épület közelében.

Borivóknak, kik a bort savanyvívükkel me-
retik vegyíteni, mindenképpen a
MATTONI-TELE
GISSHÜBLER
SÁVANYÚVÍZ
ajánlható: E víz kösömböztü a bor savát és az ítalnak
felette kellemes, ingerlő mellékist ad, annélkül, hogy
azt feketére festend.

Krondorfi
Savanyuviz
KELLEMEZ IZE MIATT
UGY MINT ASZTALI VIZ,
DE LEGINKÁBB MINT
gyógyviz
fűdő, gyomor és
vishólyag bántalmaknál
sikerrel használják.

Debreczenben forakt r: **Csanak József** urnál.
Kapható még: **Geréby Fülöp**, **Rickl J. Szabó**
Zsigmond, **Félegyházi János** uraknál.

631
1897. sz.

Felhivás.

Felhivom azon halápi kaszáló bir-
tokos urakat, a kik kaszálójokat egy tag-
ban akarják kiméretni, hogy f. hó 22-én
reggeli 9 órakor az erdőmesternél a
Nagyerdőn jelenjenek meg.

Debreczen, 1897. évi aug. 20.

Török
erdőmester.

Gyümölcs és szőlő bor készitési gépek.
Gyümölcs és szőlő sajtók,
folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomoró szabályzóval.
A munka képesség 20% nagyobb mint bármely mas sajtónál.
Szőlő és gyümölcs zúzó
és boggyó morzsolók.
Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.
Szőlő és gyümölcs őrők, Aszaló készülékek gyümölcs és főzelek aszalásra,
gyümölcsvágó és hámozó gépek, legújabb szerkezetű szabad. önműködő
„Syphonia” gyümölcs és szőlővesző permetezők, gyártanak és szállítanak
jótállás mellett a legjobb kivitelben
MAYFARTH PH. és TÁRSA
cs. kir. kirz. szabad gazdasági gépgyárak, vasöntöde és gőzhámor.
BÉCS, II. Taborstrasse 76.
Kitüntetőre 390 arany, ezüst és bronz éremmel.
Árjegyzékek ingyen és bórmentve.
Képviselek és vizsontárusitók felvételnek.
Debreczenben kaphatók: **BAUER és TÁRSA** uraknál.

Az ezredéves országos kiállításon allami éremmel kitüntetve!

Magy. kir. szabadalmazott Leszih-féle

Victoria terményrosta

LESZIH MIKSA utódai

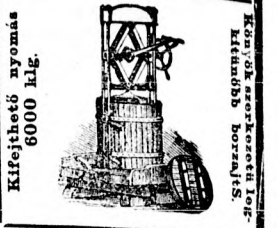
SZILÁGYI és DISKANT gépgyára és gazdasági gépraktára

MISKOLCZON, Leszih-féle ház. (Alapított 1863. évben.)

Ajánlja saját készítésű különféle nagyságu és szerkezetű m. kir. szabadalmazott **LESZIH-féle »VICTÓRIA«** terményrostaít, kombinálva szákolóval vagy anélkül, elismert szőlőmorzsolót, legjobb és legerősebb szerkezetű borsajtót, viaszajtót, kutszivattyút; legújabbban szerkesztett egyes és ket-

tős ekétt, Howard-féle acélszárbonát, cséplőgép trieur stb. gazdasági gépeit. Raktáron tartjuk Hofherr és Schrantz világhírű elismert kütűnő gazdasági gépeit Szakszerű és közvetlen saját vezetésünk alatt készítünk s elvállalunk mindenféle gyári beépítést, különösen mő és sima-losú malmok felszerelését, malomgépek készítését, hongerek körszűrését, rovátkolását, mindenféle malomszerszámokat; petroleum-, gőz- és benzinfelszereléseket. Cséplésre ajánlunk legalkalmasabb, legolcsóbb és tűzmentes **BENZINLOKOMOBILOKAT.**

A Prágai rosták versenyén legelső és legmagasabb kitüntetést »VICTÓRIA« terményrostaít nyerte!

Kifejező nyomasztó 6000 kg.

Közvetlen vezetésű kutszivattyú

Szomorú — de igaz,

hogy öltözékünkre nagyobb gondot fordítunk, mint egészségünkre. Ha ruháinkon a legparányibb szakadékot észlelünk sietünk az legott eltüntetni, nehogy nagyobbodjék, de ha ez testi egészségünkkel az eset, számba se vesszük. Egy kis köhögés, fájás, emésztési zavarok stb. mit tesz az? Úgyet se vetünk rá. Hát ez vétkes könnyelműség, mely később keservesen megbosszulja magát rajtunk, mert valamin a kis szakadékból nagy lesz, ép úgy a kis bajból nagy baj keletkezik, ha kellő intézkedés nincsen kéznél. — **A legtöbb betegség kuforrása a gyomor rendetlen működése** amit — idejekorán használva. Egger kellemes ízű Sodapasztyillaja csakhamar beszüntett (1 dohoz ára 30 kr.). **A tüdő, torok és mellbajok köhögéssel, rekedtséggel s elnyálkásodással kezdődnek** — Egger kütűnő ízű Mellpasztyillaja megóv bennünket a bajtól teljes biztossággal, (1 dohoz 50 és 1 frt. Próbadohoz 25 kr.) — Minden gyógyszeráróan kaphatók. Főraktár: **Nádorgyógyászat.**

(Dr. Egger Leó és Egger J.)
Budapest, Váci-körút 17.

Elfogadunk marhát vagy juhot telelésre

és adunk helyet és szalmát ingyen és takarmányt részben vagy a megalkudott árban.

Együttal kiadó Aivas-Felsőfalusi bérczen 3000 hold bükk magtermésünk sertés részére.

Értekezhetni Sárköz-Ujlakon (Szatmármegye.)

Lázár Testvéreknél.

Olcsó ékszereladás

Zalogházból kiváltott és arveréseken, továbbá alkalmi vetelek útján beszerzett **órák, arany- és ezüstneműek és ékszer**ek nálunk bámulatos olcsón vasarolhatók. Arany lánczok grammja 87 kr. 12 drb. valódi ezüst evőeszköz 6 frt 50 kr. 6 és 12 szemleves szőle teljes ezüst evőeszközlet, menyasszonyi ajándékok minden alkalomra megfelelő ajándéktárgyak. Valódi gyémánt gyűrűk 7 frttól, gyémánt fűzők 9 frttól, aranygyűrűk 2 frt 40-től feljebb.

Minden tárgy m. kir. fémjelzessel ellátva. Megbízható kiszolgálás.

Grünberger Armin Béla örökösei

Budapest, IV. Városház tér 9. Harisbázár I. emelet 23

Képes árjegyzék kivanatra ingyen.

Fontos mindenkinek. Baktérium mentes mindenkinek. Fontos mindenkinek.

ivóvíz

minden háztartásra nézve szükséges, szőlőgyáráknak, sörgyáráknak stb. stb. különösen oly vidéken, ahol víz egészségtelen. Nemzeti segítséget teremt e tekintetben egyedül a cs. és kir. szab.

Berkefeld-medenczék

a melynek Európa legelső bakteriologia tudósok által többszörösen, mint k próbált, tisztá, bakteriummentes viz s állították.

Raktár: Bécs, III. l. Baumgasse 5.

Képes árlapok ingyen és bérmentve.

Hirdetmény.

T.-Lök vasuti állomás mellett az ország ut mentén a város-hoz közel ujonnan épült, italmérsi joggal felruházott, 5 szoba, konyha, tekepálya, nyitott széles veranda s egyéb mellékhelyiségekkel ellátott

vasuti vendéglő

hasznbérbe kiadó.
Bővebb felvilágosítás nyerhető szeptember 15 ig Friedman Marlon tulajdonosnál T.-Lökön.

Van szerencsénk ajánlani

szavatolt tisztaságu

a legmagasabb díjakkal kitüntetett

Thomasfoszfátlisztet

szavatolt 15—20% citrátban oldható foszforsav tartalommal és 85—100% porfinomsággal

Felümulhatlan, minden talajra alkalmas trágyaszert különösen sovány talajok javítására. kütűnő hatása az összes gabbaneműk, kapás és olajnövények, lóhere és luczerna, szőlő, kómló és kertii veteményekre, kiváltképen a rétekre.

Legjobb, leghatasosabb és legolcsóbb foszforsavtrágya, tekintettel hatásának tartósságára felülmulja az összes superfoszfátokat.

A csirában oldható foszforsav barométer szavatosságot vállalunk, netaláni hiányt megtérítünk. — Arajánlásokkal, szakmunkakkal és egyéb felvilágosítással a legkészségesebben szogát a csehországi

Thomasművek prágai foszfátliszt eladási irodájának vezérképviselősege a magyar korona országainak területén

Kalmár Vilmos Budapest, Erzsébet-körút 34. szám.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH mezőgazdasági gépgyárak BUDAPEST, Váci-körút 63. sz.

által a legújatosabb árak mellett ajánljuk, mint

Legjobb szorvadógépek, boronák, szeszkeverők, repavágók, kukortermozsolók, daráló, orló-malmok, egyetemű acélszékék, két- és hárommárta-ékák és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árlapokat ingyen és bérmentve küldünk.

Képviselő és bizományi raktár:

BAUER és TÁRSA cégénél

Debreczenben, Nagypéterfa-u. 87. sz.